

Élìjà—Nọmbà Mètàlá

Mèrìndínlógórìn

Jeff Pippenger

2023-10-19

Nínú àpílẹ̀kọ tó ọ́ájú, a n fi Élìjà bá ìtàn ọ̀dún 1798 sí 1844 mu. Élìjà wọ inú ìtàn nàà ní ọ̀nà àmì nígbà tí a gbé William Miller dide láti kẹ̀de ihìnre ǎngẹ̀lì ǎkọ̀kọ̀. Opó obinrin Sáréptà dúró fún ijo olóòtító kan tí ó n kó igi méjì jọ, tàbí orílẹ̀-èdè méjì tí yóò di orílẹ̀-èdè kan ní October 22, 1844.

Kí o sì sọ fún wọn pé, Báyií ni Oluwa Olorun wí; Wò ó, èmi yóò mú àwọn ọmọ Israẹli kúrò láàrín àwọn aláìkọ̀là, níbi tí wọn ti lọ, èmi yóò sì kó wọn jọ láti gbogbo ẹ̀gbé, èmi yóò sì mú wọn wá sí ilẹ̀ wọn tikára wọn: Èmi yóò sì sọ wọn di orílẹ̀-èdè kan ní ilẹ̀ nàà lóri àwọn òkè Israẹli; ọba kan yóò sì jẹ ọba fún wọn gbogbo: wọn ki yóò sì tún jẹ orílẹ̀-èdè méjì mọ, bẹ̀ẹ̀ ni a kí yóò tún pín wọn sí ijoba méjì mọ rára: Bẹ̀ẹ̀ ni wọn kí yóò tún fi àwọn òrìṣà wọn bà ara wọn jẹ mọ, tàbí fi ohun iríra wọn, tàbí pẹ̀lú ẹ̀yíkẹ̀yíi nínú àwọn irẹ̀kojá wọn: sùgbọ̀n èmi yóò gbà wọn là kúrò ní gbogbo ibùgbé wọn, níbi tí wọn ti ṣe, èmi yóò sì wẹ̀ wọn mọ: bẹ̀ẹ̀ ni wọn yóò jẹ ẹ̀niyàn mi, èmi yóò sì jẹ Olorun wọn. Dafidi iránṣẹ̀ mi yóò sì jẹ ọba lóri wọn; gbogbo wọn yóò sì ní olùṣọ̀-àgùntàn kan: wọn yóò sì máa rìn nínú idájọ̀ mi, wọn yóò sì pa àwọn ilàna mi mọ, wọn yóò sì ṣe wọn. Wọn yóò sì máa gbé ní ilẹ̀ tí mo ti fi fún Jakọbu iránṣẹ̀ mi, níbi tí àwọn baba yín ti gbé; wọn yóò sì máa gbé nínú rẹ, àní wọn, àti àwọn ọmọ wọn, àti àwọn ọmọ àwọn ọmọ wọn títí láé: Dafidi iránṣẹ̀ mi yóò sì jẹ aládé wọn títí láé. Pẹ̀lúpẹ̀lú, èmi yóò bá wọn dá májẹ̀mú àlàáfíà; yóò jẹ májẹ̀mú ànínpèkun pẹ̀lú wọn: èmi yóò sì gbé wọn kalẹ̀, èmi yóò sì mú wọn pọ̀ sí i, èmi yóò sì fi ibi mímọ̀ mi sí ǎàrín wọn títí láé. Àgọ̀ mi nàà yóò sì wà pẹ̀lú wọn: bẹ̀ẹ̀ ni, èmi yóò jẹ Olorun wọn, wọn yóò sì jẹ ẹ̀niyàn mi. Àwọn aláìkọ̀là yóò sì mọ̀ pé èmi Oluwa ní n sọ Israẹli di mímọ̀, nígbà tí ibi mímọ̀ mi bá wà ní ǎàrín wọn títí láé. Hesekieli 37:21–28.

Àwọn ibùkún púpọ̀ ni Ísíkiẹ̀lì tọka sí pé a ṣe ilé́rì wọn fún àwọn igi méjèjèi nàà, ẹ̀yí tí ó jẹ orílẹ̀-èdè méjì tí ó di orílẹ̀-èdè kan ṣoṣo. A ó bẹ̀rẹ̀ nípa ṣíṣe àgbéyẹ̀wò mẹ́rin nínú àwọn ibùkún wònyí tí Sister White ti samisi gégé bí “wíwá” mẹ́rin, tí a mú ṣe ní gbogbo wọn ní ǎkọ̀kọ̀ kan nàà, ní October 22, 1844.

“Wíwá Kristi gégé bí Àlùfáà Àgbà wa sí ibi mímọ̀ jùlọ, fún iwẹ̀nùmọ̀ ibi mímọ̀ nàà, gégé bí a ti fi hàn nínú Dániẹ̀lì 8:14; wíwá Ọmọ ẹ̀niyàn sí ọ̀dọ̀ Àgbẹ̀yìn Ojọ, gégé bí a ti gbé kalẹ̀ nínú Dániẹ̀lì 7:13; àti wíwá Olúwa sí tẹ̀npìlì Rẹ, gégé bí Máláki ti sọ tẹ̀lẹ̀, jẹ ǎpẹ̀júwe iṣẹ̀lẹ̀ kan nàà; ẹ̀yí sì tún jẹ ohun tí a ṣàfihàn nípa wíwá ọ̀kọ̀ iyàwó sí igbéyàwó, gégé bí Kristi ti ṣàpẹ̀júwe rẹ̀ nínú ọ̀we àwọn wúndiá mẹ̀wáá, nínú Mátíù 25.” The Great Controversy, 426.

“Wíwá” ǎkọ̀kọ̀ tí Sister White tọka sí ni ibò wíwá àlùfáà àgbà fún “iwẹ̀nùmọ̀ ibi mímọ̀ nàà,” ẹ̀yí tí ó ní láti ṣẹ̀lẹ̀ ní ọ̀pín ẹ̀gbẹ̀rún méjì ọ̀dúnrún mẹ̀ta. Èṣe nàà pèsè idáhùn sí ibèrèrè tí ó wà nínú Dániẹ̀lì orí kejo àti èṣe ketàlá, tí ó bèèrè pé, “Yóò ti pé tó méléò kan ní ti iran nàà nípa ẹ̀bọ̀ ànínpèkun, àti irẹ̀kojá isodahoro, láti fi ibi mímọ̀ àti ogun nàà jọ fún títẹ̀ mọ̀lẹ̀ lábẹ̀ èṣe?” Èṣe kerinlá fi hàn pé iwẹ̀nùmọ̀ ibi mímọ̀ nàà yóò bẹ̀rẹ̀ ní ọ̀pín ẹ̀gbẹ̀rún méjì ọ̀dúnrún mẹ̀ta. Èṣekíẹ̀lì wí pé Olorun yóò “mú àwọn ọmọ̀ Ísíreli kúrò láàrín àwọn kẹ̀fẹ̀rì, níbi tí wọn ti lọ, yóò sì kó wọn jọ láti

gbogbo ẹgbẹ, ... orilẹ̀-èdè tí a kó jọ náà kì yòò sì tún fi ara wọn bajẹ mọ” nítorí Ọlórún yòò “wẹ wọn nù: bèẹ̀ ni wọn yòò jẹ̀ ẹ̀niyàn mi, ẹ̀mi yòò sì jẹ̀ Ọlórún wọn.”

Ní ojú kejilélógún, oṣù kẹwáá, ọdún 1844, “wíwá” keji tí Sister White tọka sí ni imúṣe Dániẹ̀lì orí keje, ẹ̀ṣẹ̀ ketàlá, ẹ̀yí tí n fi hàn pé Ọmọ ẹ̀niyàn yòò wá sódò Àgbàjọ Ọjọ, láti gba ijọba kan. Ísíkiẹ̀lì wí pé Ọlórún “yòò sì sọ wọn di orilẹ̀-èdè kan ní ilẹ̀ náà lóri àwọn òkè Ísíreli; ọba kan náà yòò sì jẹ̀ ọba fún wọn gbogbo.” Ísíkiẹ̀lì Ẹ̀pepepe Kristi gégé bí ọba pẹ̀lú orúko “Dafidi,” nígbà tí ó wí pé “Dafidi iránṣẹ̀ mi yòò jẹ̀ ọba lóri wọn.” Ó tún fi Kristi hàn pé, gégé bí Dafidi, yòò jẹ̀ “olúṣò-àgùntàn wọn kan soṣo,” àti pé “Dafidi iránṣẹ̀ Rẹ̀” náà “yòò sì jẹ̀ ọmọ-aládé wọn tí tí lágé.” Ọba, nípa itumò ọ̀rọ̀ náà, nílò oyè rẹ̀ gégé bí ọba, ó sì nílò ijọba kan láti jọba lóri rẹ̀ àti àwọn ọmọ-ilú ijọba rẹ̀. Bí kò bá sí ọmọ-ilú kankan, ijọba kankan kì yòò sí.

Mo rí nínú iran ọ̀ru, sì kíyèsì i, ẹ̀ni kan tí ó dàbí Ọmọ ẹ̀niyàn wá pẹ̀lú àwosánmà ọ̀run, ó sì tò Ẹ̀ni Àtijọ̀ Àwọn Ọjọ wá, wọn sì mú un súnmọ̀ iwájú rẹ̀. A sì fi ijọba, àti ọ̀go, àti ijọba ọba fún un, kí gbogbo ẹ̀niyàn, orilẹ̀-èdè, àti èdè lè máa sìn in: ijọba rẹ̀ jẹ̀ ijọba ayérayé, tí kì yòò kojá lo, àti ijọba ọba rẹ̀ ni ẹ̀yí tí a kì yòò run. Danieli 7:13, 14.

“Wíwá” kẹta tí Arábinrin White tọka sí ni igbà tí Kristi, gégé bí “iránṣẹ̀ májẹ̀mú,” fi Ẹ̀niyàn wá sí tẹ̀npilì Rẹ̀ láti sọ àwọn ọmọ Lefi di mímọ̀. Ísíkiẹ̀lì sọ pé Kristi “yòò wẹ̀ wọn mọ: bèẹ̀ ni wọn yòò jẹ̀ ẹ̀niyàn mi, ẹ̀mi yòò sì jẹ̀ Ọlórún wọn,” àti pé “síwájú sí i” Ọ̀un yòò dá “májẹ̀mú àlàáfia pẹ̀lú wọn,” ẹ̀yí tí “yòò jẹ̀ májẹ̀mú ànínpekun.” Májẹ̀mú náà ni a ó mú ẹ̀ nígbà tí Ọlórún yòò “gbé” “ibi mímọ̀” Rẹ̀ “sí àárín wọn,” àti pé “àwọn orilẹ̀-èdè yòò mọ̀ pé ẹ̀mi Olúwa ni n sọ Ísíreli di mímọ̀, nígbà tí ibi mímọ̀ mi bá wà ní àárín wọn.”

Wò ó, ẹ̀mi yòò rán iránṣẹ̀ mi, yòò sì tún ọ̀nà ẹ̀ níwájú mi: Olúwa náà, ẹ̀ni tí ẹ̀yin n wá, yòò sì dé sí tẹ̀npilì rẹ̀ lójijì, àní iránṣẹ̀ májẹ̀mú náà, ẹ̀ni tí inú yín dùn sí: wò ó, yòò dé, ni Olúwa àwọn ọmọ-ogun wí. Sùgbọ̀n ta ni ó lè farada ọjọ̀ ibòwò rẹ̀? ta ni yòò sì dúró nígbà tí yòò fara hàn? nítorí ó dàbí iná amúnisodi, ó sì dàbí ọ̀ṣẹ̀ alágbàfọ̀: Yòò sì jókòò bí ẹ̀ni tí n yọ̀ fàdàkà mọ̀, tí n sọ ọ̀ di mímọ̀: yòò sì wẹ̀ àwọn ọmọ Lefi mọ̀, yòò sì yọ̀ wọn kúrò ní ẹ̀gbìn bí wúrà àti fàdàkà, kí wọn lè fi ọ̀rẹ̀ idálódodo rúbọ̀ sí Olúwa. Nígbà náà ni ọ̀rẹ̀ Juda àti Jerusalem yòò dùn mọ̀ Olúwa, gégé bí i tí ojú àtijọ̀, àti gégé bí i tí ọ̀dún igbàani. Malaki 3:1-4.

Ojìṣẹ̀ tí ó pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún Kristi, “ojìṣẹ̀ májẹ̀mú” náà nínú itàn 1798 sí 1844, ni Èlìjà, gégé bí a tí Ẹ̀niyàn rẹ̀ nínú William Miller. Nígbà tí Kristi sì dé sí tẹ̀npilì Rẹ̀ lójijì, Ó wẹ̀ àwọn “ọmọ Lefi” mọ̀ gégé bí “iná amúnilédà.”

“Wíwá” keji tí ó ẹ̀ ní October 22, 1844, ni wíwá ọ̀ko-iyàwó. Lẹ̀ẹ̀mejì ni Ezekiel fi Ẹ̀niyàn pé orilẹ̀-èdè tí a kó jọ láti inú ọ̀pá méjì yòò jẹ̀ “àwọn ẹ̀niyàn” Ọlórún, àti pé Ọ̀un “yòò sì jẹ̀ Ọlórún wọn.” Ẹ̀yí ni a mú ẹ̀ pẹ̀lú igbèyàwó náà. Ní October 22, 1844, àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀ mẹ̀rin tí ó ẹ̀, tí Sister White tọka sí, ni a fi ẹ̀rí ọ̀pá méjì Ezekiel dá wọn mọ̀ gbogbo wọn.

Èlìjà dúró fún ojìṣẹ̀ tí n tún ọ̀nà ẹ̀ sílẹ̀ fún ojìṣẹ̀ májẹ̀mú. Kristi fi hàn pé Johanu Onibatisi ni ojìṣẹ̀ tí ó tún ọ̀nà ẹ̀ sílẹ̀ fún ibòwò rẹ̀ àkókó. Sister White fi William Miller hàn gégé bí Èlìjà, Miller sì tún ọ̀nà ẹ̀ sílẹ̀ fún Kristi láti wá gégé bí “alùfàà àgbà,” “Ọmọ ẹ̀niyàn,” “ojìṣẹ̀ májẹ̀mú,” àti “ọ̀ko iyàwó.”

Lẹyin ọdún mẹta àtààbò, Èlìjà wá láti Sárèptà, níbi tí ó ti gbé pẹ̀lú opó àti ọmọkùnrin rẹ̀, ó sì pàṣẹ fún Áhábù láti pe gbogbo Ísírẹ̀lì jọ sí Kámẹ̀lì. Ísíkiẹ̀lì sọ pé àwọn aláìkọ̀là yóò mò pé Ọ̀lọ̀run ni Ọ̀lọ̀run, nígbà tí Yóò fi ibi-mímọ̀ Rẹ̀ sí àárín orílẹ̀-èdè tí a kó jọ láti inú ọ̀pá mèjì nàà. Ní Ọ̀kẹ̀ Kámẹ̀lì, Èlìjà sọ fún Ísírẹ̀lì láti yàn bóyá Ọ̀lọ̀run ni Ọ̀lọ̀run tàbí Báálì ni Ọ̀lọ̀run, sùgbọ̀n ó gbé ibèèrè nàà kalẹ̀ nínú àyíká kí í ṣe ti ẹnì tí í ṣe Ọ̀lọ̀run tòótọ̀ nikan, bí kò ṣe nínú àyíká ti ẹnì tí í ṣe wòlì tòótọ̀ pẹ̀lú.

Nígbà nàà ni Èlìjà tò gbogbo àwọn èniyàn wá, ó sì wí pé, Yóò pé tó mélòò ni èyin yóò fi máa ṣiyémẹ̀jì láàárín èrò mèjì? Bí Olúwa bá jẹ Ọ̀lọ̀run, ẹ máa tò ọ̀ lẹyin; sùgbọ̀n bí Báli bá jẹ bẹ̀, ẹ máa tò ọ̀ lẹyin. Àwọn èniyàn kò sì dá a lóhùn ọ̀rọ̀ kan nàà. Nígbà nàà ni Èlìjà wí fún àwọn èniyàn pé, Èmi, èmi nikan ṣoṣo, ni mo kù gégẹ̀ bí wòlì Olúwa; sùgbọ̀n àwọn wòlì Báli jẹ ọ̀dúnrún mēèédógún ọ̀kùnrin. 1 Kings 18:21, 22.

Gbogbo Ísírẹ̀lì, títi kan Áhábù, mò pé Ọ̀lọ̀run Èlìjà ni Ọ̀lọ̀run, nígbà tí iná sò kalẹ̀ láti ọ̀run tí ó sì jọ ẹ̀bọ̀ Èlìjà run. Ìsòkalẹ̀ iná nàà lórí Ọ̀kẹ̀ Kámẹ̀lì jẹ àmì ìgbà tí Ọ̀lọ̀run fi ibi mímọ̀ Rẹ̀ sí àárín orílẹ̀-èdè tí a fi ọ̀pá mèjì ṣe. Ìyanu iná nàà ní Ọ̀kẹ̀ Kámẹ̀lì fihàn pé Ọ̀lọ̀run ni Ọ̀lọ̀run, àti pé Báli jẹ ọ̀lọ̀run èké.

Ìyanu ní Sarepta, nígbà tí Èlìjàhù fi ara rẹ̀ lé ọmọkùnrin opó tí ó ti kú nàà lórí ní ìgbà mẹta, fi hàn án pé Èlìjàhù jẹ ọ̀kùnrin Ọ̀lọ̀run; bẹ̀ nàà ni ìyanu ní Kámẹ̀lì ṣe ohun kan nàà. Kí í ṣe pé iná Kámẹ̀lì nikan fi hàn pé Ọ̀lọ̀run ni Ọ̀lọ̀run, sùgbọ̀n ó tún fi hàn pé Èlìjàhù ni wòlì otitọ̀ Ọ̀lọ̀run, ní iyàtò sí àwọn wòlì Báálì àti àwọn wòlì àwọn ogbà ère. Nínú itàn ọ̀dún 1840 sí 1844, a fi hàn pé Miller àti àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yin Miller ni àwọn wòlì otitọ̀, ní iyàtò sí àwọn wòlì èké ti Pùròtèsítàntì tí ó ti yà kùrò nínú otítọ̀, àwọn ẹnì tí, nínú itàn kan nàà gan-an, ti fihàn pé àwọn jẹ àwọn ọ̀mọ̀bìnrin Jésibẹ̀lì.

Èlìjà ní Kámẹ̀lì dúró fún iṣẹ̀ idánimò iwo Pùròtèsítàntì tòótọ̀, nítorí pé ijọba kẹfà nínú àsoṭelẹ̀ Bíbẹ̀lì, ẹranko ayé inú Ìfihàn orí kẹtálá, ní iwo Pùròtèsítàntì kan àti iwo Rẹ̀pùblikàni kan, ó sì ṣẹ̀ṣẹ̀ bẹ̀rẹ̀ iṣàkóso rẹ̀ ní ọ̀dún 1798. Ní ọ̀dún 1798, ní ọ̀pin ọ̀dún mẹta àtààbò iṣàkóso Jésibẹ̀lì, Èlìjà wá láti Sáréfátì láti ṣe iyàtò kedere nípa ijọ tí ó jẹ iwo Pùròtèsítàntì lórí ẹranko ayé nàà.

Opó Sarepta nàà n rìn irinàjò láti inú itàn Tiatira lọ sí ibi ìgbéyàwó, níbi tí a ó ti mú ọ̀pó rẹ̀ kùrò. Ọ̀mọ̀kùnrin rẹ̀ tí a jí dide dúró fún àwọn tí Jésibẹ̀lì pa ní àkókò ọ̀dún mẹta àtààbò ìgbẹ. Opa mèjì tí ó n kójo fún iná nàà ni ilé mèjèjèjì tí Ísírẹ̀lì gidì, tí a ó kó jọ gégẹ̀ bí orílẹ̀-èdè kan ṣoṣo, àti orílẹ̀-èdè nàà ni Ísírẹ̀lì ẹ̀mí. Opó nàà fẹ̀ lo opa mèjì nàà láti dá iná sílẹ̀, èyí tí ó ṣẹ̀lẹ̀ ní Karmeli àti ní October 22, 1844, nígbà tí onṣẹ̀ májẹmú nàà sọ àwọn ọ̀mọ̀ Lefi di mímọ̀ pẹ̀lú “iná afinmọ̀.”

Iná jẹ ààmì itújáde Ẹ̀mí Ọ̀lọ̀run, èyí tí ó ṣẹ̀lẹ̀ ní Kámẹ̀lì àti ní Igbe Àárín Ọ̀ru tí ó dé ipẹ̀yà rẹ̀ ní October 22, 1844.

Nígbà tí ọ̀jọ̀ Pẹ̀ntíkòsì sì pé tán, gbogbo wọn wà ní ifòkànsin kan ní ibi kan nàà. Lójìjì iró kan sì ti ọ̀run wá, bí ti ẹ̀fúùfú lile tí n sáré, ó sì kún gbogbo ilé nàà níbi tí wọn gbé jókòó. Àwọn ahọn tí ó pín sí mèjì bí iná sì farahàn fún wọn, ó sì bà lé olúkúlùkù wọn. Gbogbo wọn sì kún fún Ẹ̀mí Mímọ̀, wọn sì bẹ̀rẹ̀ sí í fi ahọn miiran sọ̀rọ̀, gégẹ̀ bí Ẹ̀mí ti fún wọn ní ohùn láti sọ. Ìṣe 2:1–4.

Itújáde Ẹ̀mí dúró fún ikéde iròyin kan, obìnrin opó nàà sì fẹ̀ ṣe iná, kí ó lè pèsè oúnjẹ díẹ̀ láti je, èyí tí í ṣe iròyin kan.

Mo si lo sódò àngẹ̀lì nàà, mo si wí fún un pé, Fún mi ní iwé kékeré nàà. Ó si wí fún mi pé, Gbé e, kí o si je ẹ́ tán; yóò si mú inú rẹ́ koro, sùgbón nínú ẹ̀nu rẹ́ yóò dùn bí oyin. Mo si gba iwé kékeré nàà láti ọ̀wọ́ àngẹ̀lì nàà, mo si je ẹ́ tán; ó si dùn nínú ẹ̀nu mi bí oyin: ní kété tí mo si je ẹ́ tan, inú mi koro. Ìfihàn 10:9, 10.

Ìròyìn tí Ahabu kánkán kéde fún Jesebeli ni pé Ọ̀lórùn Elijah ni Ọ̀lórùn tòótó, nítorí Ahabu ẹ̀şẹ̀ jẹ́rìí bí Ọ̀lórùn Elijah ti fi iná dáhùn. Ìròyìn tí a si tú sílẹ̀ lójúkan nàà ní October 22, 1844 ni ìròyìn àngẹ̀lì kẹ́ta. Ní ọ̀rọ̀ méjèjì, ìròyìn tí Ahabu gbé wá tàbí ìròyìn àngẹ̀lì kẹ́ta mú kí Jesebeli bínú gidigidi.

Sùgbón ìròyìn láti ilà-oòrùn àti láti àrìwá yóò dà á láàmú; nítorí nàà yóò jáde pẹ̀lú ibínú òlá láti pa run, àti láti parun ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ pátápátá. Danieli 11:44.

“Ìròyìn láti ilà-oòrùn àti láti àrìwá” tí Dániẹ̀lì mẹnù kàn jẹ́ aşojú ihinrere tí n mú kí ọ̀ba àrìwá, ẹ̀ni tí í ẹ́ Jésébẹ̀lì, bínú gidigidi, ó si dá inúnibíni ikeyìn nínú itàn ayé sílẹ̀. Ihinrere nàà ni a şojú fún nípasẹ̀ ihinrere Ahabu sí Jésébẹ̀lì, àti nípasẹ̀ dídé ihinrere àngẹ̀lì kẹ́ta ní ìbẹ̀rẹ̀ idájó ní ọ̀dún 1844.

Ahabu si sọ́ fún Jesebeli gbogbo ohun tí Elijah ti ẹ́, àti pẹ̀lú bí ó ti fi idá pa gbogbo àwọn wòlú nàà. Nígbà nàà ni Jesebeli rán iránşẹ́ kan sí Elijah, wí pé, “Kí àwọn ọ̀lórùn ẹ́ bá yí sí mi, kí wọn si fi kún un, bí ẹ̀mi kò bá fi ẹ̀mí rẹ́ ẹ́ gẹ́gẹ́ bí ẹ̀mí ọ̀kan nínú wọn ní ọ̀lá ní àkókò yí.” 1 Kings 19:1, 2.

Èlìjà, gẹ́gẹ́ bí ààmì, ni a şáfihàn nípasẹ̀ àkókò aginjù láti ọ̀dún 538 títí dé 1798. Lẹ́yìn nàà, ní 1798, Èlìjà farahàn nínú itàn gẹ́gẹ́ bí William Miller. Ní 1844, Èlìjà n pe iná Ìkígbe Àárín Ọ̀ru sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀run wá. Lẹ́yìn nàà, ní 1863, a ko Èlìjà àti ọ̀rọ̀ rẹ́. Ọ̀rọ̀ rẹ́ ni ọ̀rọ̀ Mósè nípa “àkókò méje,” èyí tí a tún şapeşere rẹ́ pẹ̀lú gẹ́gẹ́ bí ọ̀rọ̀ àwọn ọ̀pá méjì tí Èsíkiẹ̀lì. Ìkọ̀jọ̀pọ̀ àwọn ọ̀pá méjì nàà ní iparí itúkà wọn ni ọ̀rọ̀ opó obinrin Sarepta, ó si kò àwọn ọ̀pá méjì nàà jọ́ kí ó tó pèsè oúnjẹ́.

Gẹ́gẹ́ bí James àti Ellen White ti sọ́, Adventismu Millerite di Adventismu Laodicea ní ọ̀dún 1856, àti nígbà tí wọn si telẹ́ e ko iránşẹ́ Elijah nípa “àkókò méje” ti Mose ní ọ̀dún 1863, wọn yọ́ agbára oşbón-òye kúrò láti lè lóye imúgbòdòrò imọ́ nípa “àkókò méje” nàà tí Ọ̀lórùn ti fẹ́ mú jáde ní ọ̀dún 1856 (nípasẹ̀ àwọn àpílẹ̀kọ́ méjọ́ tí Hiram Edson kò parí). Nípasẹ̀ idí oşbón ni a fi mú wọn bẹ̀rẹ̀ sí í wó eto ipilẹ̀ ọ̀títọ́ nàà lulẹ́, èyí tí àwọn àngẹ̀lì ti darí William Miller láti kó jọ́. “Òkúta” àkókó tí Miller rí ni òkúta ipilẹ̀ nàà gan-an tí Adventismu Laodicea yóò máa koşẹ́ sí ní gbogbo itàn rẹ́. Ìkòşilẹ̀ òkúta àkókó yẹn ti ọ̀títọ́ ni ó mú ifọ́jú Laodicea wá, àmì àisàn kan tí a lè wòşàn, sùgbón tí a kì í sàbà lépa.

Ìwẹ̀nù tẹ́npilí tí ó bẹ̀rẹ̀ ní October 22, 1844, ní í ẹ́ pẹ̀lú iwẹ̀nù “ẹ̀gbé ogun” nàà tí a ti tẹ́ mọ̀lẹ́ pẹ̀lú ibi-mímọ́ nínú Daniel 8:13. A şapeşere ẹ̀gbé ogun nàà nípasẹ̀ “ọ̀pá méjì” tí opó obinrin Zarephath kó jọ́ fún iná. Ọ̀pá méjì nàà ni ilẹ̀ méjì Ísírẹ̀lì àtijọ́ gidí. Ephraim gidí àti Judah, ni a ó kó jọ́ sínú orilẹ̀-èdè ẹ̀mí kan şoşo, kí a si sọ́ wọn di mímọ́ nípasẹ̀ oşişẹ́ májẹmú ní ìbẹ̀rẹ̀ idájó. Àwọn orilẹ̀-èdè méjì wònyẹn ni “ẹ̀gbé ogun” nàà, tí a ti tẹ́ mọ̀lẹ́.

Ìlẹ́ri Hesekieli ni pé Ọ̀lórùn yóò “mú àwọn omọ́ Israẹ̀lì jáde láárín àwọn orilẹ̀-èdè, ibi tí wọn ti lo”, yóò si “kó wọn jọ́” “kí ó si mú wọn wá sínú ilẹ̀ wọn tiwọn.” Ilẹ̀ Israẹ̀lì gẹ́gẹ́ bí itúmọ́ gangan ni ilẹ̀ ológo, tàbí ilẹ̀ ilẹ́rí, tàbí Juda. Ilẹ̀ ológo ní itúmọ́ ti ẹ̀mí ní ọ̀dún 1798, ni ilẹ̀ ẹ̀ranko ayé tó ní wo

méjì nínú Ifihan mètálá.

Ní ojó tí mo gbé ọwọ mi sókè sí wọn, láti mú wọn jáde kúrò ní ilẹ̀ Íjibítì wá sínú ilẹ̀ kan tí mo ti yàn fún wọn, tí n sà̀n pèlú wàrà àti oyin, èyí tí í ẹ̀ ọ̀go gbogbo ilẹ̀.... Síbè pèlú, mo tún gbé ọwọ mi sókè sí wọn ní aginjù, pé èmi kí yòò mú wọn wọ ilẹ̀ nàà tí mo ti fi fún wọn, tí n sà̀n pèlú wàrà àti oyin, èyí tí í ẹ̀ ọ̀go gbogbo ilẹ̀. Hesekieli 20:6, 15.

Àwọn ilẹ̀ méjì gidi ti Ísírẹ̀lì gbé ní ilẹ̀ tí ó jẹ̀ “ògò gbogbo ilẹ̀,” ilẹ̀ tí “n sà̀n” pèlú “wàrà àti oyin.” Nígbà tí a kó àwọn ilẹ̀ méjì gidi ti Ísírẹ̀lì jọ gégé bí Ísírẹ̀lì ti èmí, a ẹ̀ ilẹ̀rì fún wọn pé a ó fi wọn sí ilẹ̀ tiwọn fúnra wọn. “Ilẹ̀ ológo” ti èmí ni ibi tí ìsìsẹ̀ àwọn Míléràitì ní ibèrẹ̀ àti ìsìsẹ̀ àwọn ọ̀górùn-ún m̀erínlélógójì ẹ̀gbèrùn ní iparí wà lákòkò ìjọba ẹ̀ranko ilẹ̀-ayé. Ìsìsẹ̀ tí ó dúró fún àwọn ọ̀górùn-ún m̀erínlélógójì ẹ̀gbèrùn lè jẹ̀ gbígbé dide nikan ní ilẹ̀ ẹ̀ranko ilẹ̀-ayé. Ìsìsẹ̀ kan tí ó n sọ pé òun ni ìsìsẹ̀ angẹ̀lì kẹ̀ta láti ilẹ̀ m̀iràn kankan jẹ̀ èké àfarawé, nítorí Alpha àti Omega máa n sàpèjúwe ikẹyìn pèlú ibèrẹ̀ ní gbogbo ìgbà.

“Àwọn àánú àti ibùkún Olórùn tí kò légbé ti tú sórí orilẹ̀-èdè wa lópòlópò; ó ti jẹ̀ ilẹ̀ òminira, àti ọ̀go gbogbo ayé. Sùgbón dípò kí wọn da ọ̀pẹ̀ padà fún Olórùn, dípò kí wọn bu olá fún Olórùn àti òfin rẹ̀, àwọn tí n jẹ́wọ̀ ara wọn gégé bí Kristẹ̀ni ní Amẹ̀ríkà ti di ẹ̀ni tí igbẹ̀raga, iwọ̀ra, àti igbẹ̀kẹ̀lé ara ẹ̀ni ti fọ̀.”

“Àkókò nàà ti dé nígbà tí idájó ti sùbú sí àwọn ọ̀pópónà, tí ọ̀dodo kò sì lè wọ̀lé, ẹ̀ni tí ó sì kúrò nínú ibi n sọ ara rẹ̀ di ẹ̀ran ìjẹ. Sùgbón apá Olúwa kò kúrú tó bẹ̀ẹ̀ tí kò fi lè gbàlà, bẹ̀ẹ̀ ni etí rẹ̀ kò di wúwo tó bẹ̀ẹ̀ tí kò fi lè gbó. Àwọn ènìyàn Orilẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà ti jẹ̀ ènìyàn tí a ti fi ojú rere hàn sí; sùgbón nígbà tí wọn bá di òminira ẹ̀sìn lówọ̀, tí wọn bá fi ẹ̀sìn Pùròtẹ̀sítàntì sílẹ̀, tí wọn sì bá fi ojú rere hàn sí ẹ̀sìn Pópù, ọ̀sùwọn ẹ̀bi wọn yòò kún, a ó sì forúkọ “ìpèyà orilẹ̀-èdè kúrò nínú igbàgbọ̀” sínú àwọn iwé ọ̀run. Àbájáde iyapa yíi kúrò nínú igbàgbọ̀ yòò jẹ̀ iparun orilẹ̀-èdè.” Review and Herald, May 2, 1893.

Dáníẹ̀lì orí kejo, ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálá àti kẹ̀rinlá, ẹ̀ àfihàn itẹ̀lẹ̀mọ̀lẹ̀ ti mímọ̀ àti ti ogun nàà. Ogun nàà ni ilẹ̀ méjì ti Ísírẹ̀lì gidi. Wọn tẹ̀ Jerúsálẹ̀mù mọ̀lẹ̀ ní àkókò ọ̀dún ẹ̀gbèrùn kan, ọ̀górùn-ún méjì, àti ọ̀gọ̀ta ti Àwọn Ọ̀dún Ọ̀kùnkùn.

A sì fi ọ̀pá kan tí ó dàbí ọ̀pá ìsàkóso fún mi; angẹ̀lì nàà sì dúró, ó ní, Dìde, kí o sì wọn tẹ̀npìlì Olórùn, àti pepe, àti àwọn tí n jòsìn nínú rẹ̀. Sùgbón àgbàlá tí ó wà lẹ̀yìn tẹ̀npìlì fi sílẹ̀, má sì ẹ̀ wọn ún; nítorí a ti fi í fún àwọn Kẹ̀fẹ̀rì: wọn yòò sì tẹ̀ ilú mímọ̀ nàà mọ̀lẹ̀ fún oşù méjìlélógójì. Ifihan 11:1, 2.

A sọ fún Johanu nínú orí kọ̀kànlá Ifihàn pé kó wọn kí í ẹ̀ tẹ̀npìlì nikan, sùgbón pèlú “àwọn tí n jòsìn nínú rẹ̀.” A fi Johanu sí ipò àsọ̀tẹ̀lẹ̀ ní October 22, 1844, nígbà tí a pàşẹ̀ fún un láti wọn tẹ̀npìlì nàà àti àwọn olùjòsìn inú rẹ̀.

Mo sì gba iwé kékeré nàà láti ọ̀wọ̀ angẹ̀lì nàà, mo sì jẹ̀ ẹ̀ tan; ó sì dùn nínú ẹ̀nu mi bí oyin: sùgbón bí mo ẹ̀ jẹ̀ ẹ̀ tán, inú mi kórò. Ifihàn 10:10.

Nínú ẹ̀sẹ̀ kẹ̀wàá ti orí kẹ̀wàá iwé Ifihàn, Jóhànù sàpẹ̀ẹ̀rẹ̀ idaàmú kíkórò ti Ojọ̀ 22 Oşù Kẹ̀wàá, 1844, a sì sọ fún un lẹ̀şẹ̀kẹ̀şẹ̀ pé kí ó wọn ibi mímọ̀ àti ogun nàà pèlú. Kókó ọ̀ràn ibèèrẹ̀ tí ó wà nínú Dáníẹ̀lì orí kejo àti ẹ̀sẹ̀ kẹ̀tálá ni itẹ̀ mọ̀lẹ̀ ti ibi mímọ̀ àti ogun nàà pèlú. Jóhànù sọ fún wa pé “àwọn

Kèfèrì” ni yòò “tẹ̀ mólẹ̀” “ilú mímọ̀” náà fún “oşù méjilélógójì.” Oşù méjilélógójì náà ni ọ̀dún mèta àtààbò ti Èlìjà. Òun ni Àwọn Ojọ̀ Òkùnkùn láti 538 títí dé 1798. Ní idúró àsoṭelẹ̀ ní Ojọ̀ 22 Oşù Kẹwàá, 1844, a sọ̀ fún Jóhánù pé kí ó fi àgbàlá náà sílẹ̀, kí ó sì “má şe wọn ún, nítorí a fi í fún àwọn Kèfèrì, àwọn náà yòò sì tẹ̀ mólẹ̀ ilú mímọ̀ náà fún oşù méjilélógójì.”

Nígba tí a sọ̀ fún Johanu láti wọn “tẹ̀mpìli náà, àti pẹ̀pẹ̀ náà, àti àwọn tí n̄ sin nínú rẹ̀;” nínú ọ̀rọ̀ Dániẹ̀lì orí kejo àti eşẹ̀ ketàlá, a sọ̀ fún un láti wọn ibi mímọ̀ àti ogun náà. Bí a bá sọ̀ fún Johanu pé kí í şe láti ka egbèrún kan, ọ̀dúnrún méjilélógórin ọ̀dún, nígbà náà, ó yẹ̀ kí ó wọn láti ọ̀dún 1798 títí dé ibi tí ó dúró sí ní ọ̀dún 1844. Láti 1798 sí 1844, nígbà tí a bá wọn un, ó jẹ̀ ọ̀dún m̀erindínlógórin. Ìbèrẹ̀ ọ̀dún m̀erindínlógórin náà wà ní ọ̀dún 1798, nígbà tí “àkókò méje” ti Mósè sí ilé Ísirelì ti àrìwá şe. Ọ̀pin ọ̀dún m̀erindínlógórin náà wà ní ọ̀dún 1844, nígbà tí “àkókò méje” ti Mósè sí ilé Ísirelì ti guúsù şe. Ìwọn Johanu dọ̀gba pèlú ọ̀dún m̀erindínlógórin. Nọ̀mbà m̀erindínlógórin jẹ̀ àmì tẹ̀mpìli. Jèsù sọ̀ pé, ẹ̀ ba tẹ̀mpìli yìi jẹ̀, ní ojọ̀ mèta èmi yòò sì tún un didẹ̀; şùgbón àwọn Júù aláriyànjiyàn náà sọ̀ pé a ti ko tẹ̀mpìli náà ní ọ̀dún m̀erindínlógórin.

Jèsù dá wọn lóhùn, ó sì wí fún wọn pé, Ẹ̀ ba tẹ̀mpìli yìi jẹ̀, ní ojọ̀ mèta èmi yòò sì tún un didẹ̀.

Nígba náà ni àwọn Júù wí pé, Ọ̀dún m̀erindínlógórin ni a fi n̄ ko tẹ̀mpìli yìi, iwọ̀ yòò sì tún un didẹ̀ ní ojọ̀ mèta bí? Şùgbón, ó n̄ sọ̀ nípa tẹ̀mpìli ara rẹ̀. Jóhánù 2:19–21.

Jèsù gbà ara Adamu léyìn işubú Adamu, pèlú gbogbo àwọn ibàjẹ̀ àtòrunwá tí a jogún nínú rẹ̀, kí Ó lè fi àpẹ̀rẹ̀ hàn pé àwà lè şegun gégé bí Òun ti şegun. Lórí ełerí méjì, láti kóni pé ara Kristi kò ní àwọn ibàjẹ̀ tí a jogún láti inú eşẹ̀ egbèrún m̀erin ọ̀dún, ni láti gbé wáinì Babiloni láruge, nítorí pé láti kóni pé Kristi kò gba àwọn àìlera tí a jogún wònyí jẹ̀ èkó pàtàkì kan nínú eşin Kátólíkì.

Àti pé gbogbo èmí tí kò bá jẹ̀wọ̀ pé Jesu Kristi wá nínú ara kí í şe ti Olórùn: èyí sì ni èmí aşòdì sí Kristi náà, nípa èyí tí èyin ti gbọ̀ pé ó yẹ̀ kí ó máa bọ̀; àní nísinsin yìi pèlú, ó ti wà nínú ayé tẹ̀lẹ̀. 1 John 4:3.

Nítorí ọ̀pọ̀ ełètàn ti wọ̀ ayé, àwọn tí kò jẹ̀wọ̀ pé Jèsù Kristi ti wá nínú ara. Èni yìi ni ełètàn àti aşòdì sí Kristi. 2 John 1:7.

Tẹ̀mpìli ara Kristi ni tẹ̀mpìli ara gbogbo èniyàn.

“Kristi kò sí ní ipò tí ó rorùn tó bẹ̀e nínú aginjù ahoro láti farada àwọn idánwò Satani gégé bí Ádámù şe wà nígbà tí a dán án wò ní Édeńi. Omọ̀ Olórùn rẹ̀ ara Rẹ̀ sílẹ̀, ó sì gba iwà èniyàn wọ̀ léyìn tí iran èniyàn ti şinà kiri kúrò ní Édeńi fún egbèrún m̀erin ọ̀dún, àti kúrò ní ipò iwà mímọ̀ àti òdodo àkókó wọn. Eşẹ̀ ti n̄ fi àwọn ààmì èrù rẹ̀ lé iran èniyàn lórí fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀dún; ibàjẹ̀ ti ara, ti okàn, àti ti iwà sì gbilẹ̀ káàkiri gbogbo idílẹ̀ èniyàn.

“Nígba tí a gbógun ti Ádámù nípasẹ̀ aşédánwò ní Édeńi, ó wà láisí abàwọn eşẹ̀. Ó dúró níwájú Olórùn nínú agbára ipípé rẹ̀. Gbogbo èyà ara àti agbára imòye inú eńi rẹ̀ ni a ti mú dàgba déédéé, a sì fi wọn wọn ní işokan pípé.

“Kristi, nínú aginjù idánwò, dúró ní ipò Ádámù láti ru idánwò tí òun kò lè fara dà. Níhìn-ín ni Kristi şegun nítorí ełẹşẹ̀, léyìn egbèrún ọ̀dún m̀erin tí Ádámù ti yí èyin rẹ̀ sí imólẹ̀ ilé rẹ̀. Ní yíyà kúrò níwájú Olórùn, idílẹ̀ èniyàn ti n̄ sí lo, pèlú gbogbo iran tó n̄ tẹ̀ lé ara wọn, sí i jinà sí iwà mímọ̀ àkókó, ogbón, àti imò tí Ádámù ní ní Édeńi. Kristi ru eşẹ̀ àti àìlera èyà èniyàn gégé

bí wọn ti rí nígbà tí Ó wá sí ayé láti ran èniyàn lówó. Nítorí ẹyà èniyàn, pèlú àìlera èniyàn tí ó ti subú wà lórí Rẹ, Ó ní láti koju àwọn idánwò Satani ní gbogbo ọ̀nà tí a fi máa kọlu èniyàn.” Selected Messages, iwé 1, 267, 268.

Nínú Jòhánù orí kejì, Kristi n sọrò nípa ara Rẹ gégé bí ténpili, àti pé ténpili-ara Rẹ nàà jẹ ti èniyàn kan pèlú àwọn idégeré ọdún egbèrún mērin ti àìlera tí a ti sàkójo pọ. Ténpili èniyàn tí Kristi tọka sí ni a fi kírómósòòmù mērindínlógbòn ẹ. Nígbà tí Mósè gòkè lọ sórí Sínáì láti gba òfin àti itóni fún kíkọ ténpili nàà, ó wà lórí òkè nàà fún ojọ mērindínlógbòn. Ísíkíèlì tọka sí Kristi tí n fi ténpili Rẹ sí “àárin” ọpá méjèjì. Àkókò láti iparí àwọn àkókò méje ti ijọba àríwá àti ijọba guúsù tí a sọ fún Jòhánù láti wò ni ọdún mērindínlógbòn, ó sì sojú “àárin” tàbí àkókò láàárin ọdún 1798 àti 1844. Nínú ọdún mērindínlógbòn wònyí, Jèsù kọ ténpili ẹmí tí yòò fi ojìjì wẹ mọ nígbà tí Ó bá dé gégé bí onṣẹ májẹmú. Gégé bí onṣẹ májẹmú, Yòò kọ òfin Rẹ sórí ọkàn àwọn èniyàn Rẹ. Òfin nàà ni a sàpẹrẹ rẹ nípasẹ wàláà méjì. Wàláà kìn-in-ní ní àwọn òfin mērin, èkejì sì ní mēfà. Papọ, wọn sojú nónbà mērindínlógbòn.

Ìkọjọpọ Ísírèlì ti ẹmí láti ọdún 1798 tí tí dé 1844, n sàpẹrẹ ikọjọpọ Ísírèlì ti ẹmí, sùgbòn ó tún n sàpẹrẹ idásilẹ ténpili kan.

Nígbà tí ẹ bá tọ ọ wá, bí sí òkúta aláàyè kan, ẹyí tí a ti kọ láti ọwọ èniyàn nítòótọ, sùgbòn tí Ọlórún yàn, tí ó sì ẹyebíye, ẹyin pèlú, bí òkúta aláàyè, ni a n kọ yín sókè sí ilé ẹmí kan, alufaa mímọ kan, láti rú àwọn ẹbọ ẹmí sókè, tí a tẹwọ gbà lódò Ọlórún nípasẹ Jèsù Kristi.

Nítorí nàà, a sì kọ ọ sínú Ìwé Mímọ pé, Wò ó, mo fi òkúta igun àkókò kan sí Sioni, ẹni àyànfé, ọlọlá iyebíye: ẹni tí ó bá sì gbà á gbọ, ojú kì yòò tí í.

Nítorí nàà, fún yín tí ẹ gbàgbọ, ó jẹ ohun iyebíye: sùgbòn fún àwọn tí kò sẹgboràn, òkúta tí àwọn olúkólé kò sílẹ, òun nàà ni a ti sọ di orí igun, àti òkúta ikòsẹ, àti àpáta ikùnsínú, àní fún àwọn tí n kòsẹ ní ọrọ nàà, níwò bí wọn ti jẹ aláìgboràn: sí ẹyí pèlú ni a yàn wọn.

Sùgbòn ẹyin jẹ iran àyànfé, àlùfáà ọba, orílẹ-èdè mímọ, èniyàn tí a yà sọtò; kí ẹ lè máa kéde ẹyin ẹni tí ó ti pè yín jáde kúrò nínú òkùnkùn sínú ìmọlẹ àgbàyanu rẹ: Ẹyin tí ní àkókò isáájú kí í ẹ èniyàn kan rí, sùgbòn tí nísinsin yí jẹ èniyàn Ọlórún: ẹyin tí kò tí rí àánú gbà rí, sùgbòn tí nísinsin yí ti rí àánú gbà. 1 Peteru 2:4–10.

Ténpili tí a gbé kalẹ láti ọdún 1798 sí 1844 ní ipele èniyàn kan tí a “yàn” sí àìgboràn. Àìgboràn wọn farahàn nínú ikòsílẹ wọn sí “àwọn igbà méje,” “òkúta igun,” “òkúta tí àwọn akílẹ kọ,” ẹyí tí í ẹ “àpáta ikùsẹ” àti “òkúta idìgbòlù.”

Egbé nàà tí a “yàn nípasẹ Ọlórún,” mọ “òkúta” tí a ti “kọ láti ọwọ èniyàn sílẹ” gégé bí “òkúta aláàyè,” àti gégé bí “òkúta” tí a ti “yàn nípasẹ Ọlórún, tí ó sì” jẹ “iyebíye.” “Àwọn tí a yàn nípasẹ Ọlórún,” “iran àyànfé” nàà, ní “àwọn àkókò tí ó ti kojá,” “kí í ẹ èniyàn kan rí, sùgbòn nígbà nàà” ni wọn yòò jẹ “èniyàn Ọlórún.” Nígbà tí Ọlórún kó àwọn ọpá méjèjì jọ, Ó mú wọn jáde láti áárin “àwọn aláimọ Ọlórún.” Wọn yòò di èniyàn Rẹ nígbà tí ó bá mú àwọn orílẹ-èdè méjèjì papọ gégé bí ọkàn ní àkókò ọdún mērindínlógórin láti 1798 tí tí di 1844.

Ipilẹ kan soṣo ni ó wà, ipilẹ nàà sì ni Jèsù Kristi; sùgbòn “òkúta ikòsẹ” tí ó jẹ ipilẹ itàn nàà, tí àwọn aláìgboràn kọ sílẹ, ni “àkókò méje” ti Mósè. Nígbà tí a kọ “àkókò méje” nàà sílẹ ní ọdún 1863,

ikòsílẹ̀ Jèsù Kristi ni.

Àwo itàn àròsọ tí ó n fa ipinnu wá pé iwènùmọ̀ ibi mímọ̀ tí ó bèrè ní October 22, 1844 jẹ́ imúṣe àṣòtẹ̀lẹ̀ egbèrún méjì ọ̀dúnrún ọ̀dún nikan, n fi ibi mímọ̀ tí ó sọfọ hàn, ibi mímọ̀ láísí ogun-ogun, ijọba láísí aráálú. Kò sí ètẹ kankan fún ibi mímọ̀ tí imísí ti pèsè, tí ó ga jù lọ ní ipò àkókò, ju ohun tí Olórún sọ pé ètẹ ibi mímọ̀ náà jẹ́ lọ.

“Kí wọn sì ṣe ibi mímọ̀ fún mi; kí n lè máa gbé láàrín wọn.” Eksodu 25:8.

Nínú Ìwé Mímọ̀, ibi mímọ̀ Olórún ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú àwọn ènìyàn Rẹ̀ ní gbogbo igbà, àwọn tí wọn jẹ́ ogun náà. Àwọn ọ̀pá méjì ti Hesekeieli, tí a dá mọ̀ gégé bí orílẹ̀-èdè méjì, ní láti di orílẹ̀-èdè kan ṣoṣo, àti ibi mímọ̀ Olórún yòò sì wà láàárín wọn. Láti fi ibèèrè èṣe ketàlá ti Dániẹ̀lì méjọ hàn ní ọ̀nà tí ki í ṣe tòótó, kí a lè fi ohun tí ibèèrè náà n bèèrè gan-an pamọ̀, ní àkókò kan náà tún jẹ́ ikòsílẹ̀ “eni mímọ̀ kan” nínú èṣe ketàlá, eni tí a bèèrè lówo rẹ̀ láti dáhùn ibèèrè náà.

Léyìn náà, mo gbọ̀ eni mímọ̀ kan n sọrọ̀, eni mímọ̀ miiran sì sọ fún eni mímọ̀ kan pátó tí ó n sọrọ̀ náà pé, Yòò pé tó mélòó kan ní ti iran náà nípa ebo àtẹ̀gùn déédée, àti èṣe irékojá idahoro, láti fi ibi mímọ̀ àti ogun náà fún itẹ̀ mọ̀lẹ̀ lábẹ̀ èṣe? Ó sì wí fún mi pé, Títí di egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún ojọ; léyìn náà ni a oò wẹ̀ ibi mímọ̀ náà mọ̀. Danieli 8:13, 14.

Èdá ọ̀run tí wọn bi ibèèrè náà ni a pè ní “mímọ̀ kan pátó,” a sì tú ọ̀rọ̀ náà láti inú ọ̀rọ̀ Héberù “Palmoni”, tí ó tùmọ̀ sí olùkà àgbàyanu, olùkà àwọn àṣírí. Nínú èṣe náà, tí í ṣe ọ̀pá àárín gbùngbùn àti ipilẹ̀ Adventism, Kristi dúró fún ara rẹ̀ gégé bí olùkà àgbàyanu. Ó ṣe bèè ní ibi gangan tí Ó ti fi ibáṣepọ̀ tó wà láàárín àṣòtẹ̀lẹ̀ àkókò tó gùn jùlọ̀ nínú Bíbẹ̀lì hàn, pẹ̀lú àṣòtẹ̀lẹ̀ àkókò ojọ̀ egbèrún méjì àti ọ̀dúnrún. Àṣòtẹ̀lẹ̀ àkókò tó gùn jùlọ̀ ni ibúra Mósè, èyí tí í ṣe igbà méje ti Lefitiku m̀erindínlógbòn. Ọ̀un ni àṣòtẹ̀lẹ̀ tí ó n fi itúkà àti isíndè àwọn ilé Ísírẹ̀lì méjèèjì hàn, àwọn tí a mọ̀ sí “ogun omo-ogun” tí a ó tẹ̀ mọ̀lẹ̀ ní èṣe ketàlá, nígbà tí èṣe kẹ̀rínlá sì n fi àṣòtẹ̀lẹ̀ tí tẹ̀ ibùjòsin náà mọ̀lẹ̀ hàn. Àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀ méjèèjì ni a mú ṣe ní October 22, 1844, léyìn tí opó Şarefati kó àwọn igi méjì jọ̀ fún iná ojìṣe májẹ̀mú náà.

Nígbà tí Àfẹ̀núsọ̀-Ìbiwọ̀n Àbọ̀ Kristi kọ̀ ọ̀títọ̀ àkókò pátápátá nípa àkókò àṣòtẹ̀lẹ̀ tí àwọn àngẹ̀lì mú William Miller lóye, wọn fọ̀ ara wọn lójú. Ní ọ̀dún 1856, pẹ̀lú àwọn àpilẹ̀kọ̀ méjọ̀ ti Hiram Edson, Palmoni gbiyànjú láti mú imọ̀lẹ̀ àwọn àkókò méje pọ̀ sí i, sùgbọ̀n kò ṣàṣeyọ̀rí. Wọn kọ̀ ihìnre re sí Laodicea, wọn sì gba àwọn ifarahàn búburú m̀arùn-ún ti Laodicea, báyi ni wọn fi dá ara wọn mọ̀ gégé bí àwọn wúndiá aṣiwèrè m̀arùn-ún.

Ọ̀gọ̀ta-dín-lógórin ọ̀dún ti Isaiah meje, tí ó n tọ̀ka sí 742BC, 723BC, àti 677BC ní ibèrè rẹ̀, ni a tún ṣe ní itàn iparí 1798, 1844, àti 1863. Itàn iparí náà ni a sojú fún nípa ikójopọ̀ àwọn igi méjì nínú Ezekiel orí ketàdínlógbòn, àti opó Sarepta (gégé bí a ti n pè é nínú èdè Gíríkì ti Májẹ̀mú Tuntun), ni itàn Olórún tí n fidí ibáṣepọ̀ májẹ̀mú m̀lẹ̀ pẹ̀lú Ísírẹ̀lì ti ẹ̀mí nínú Júdá ti ẹ̀mí (ilẹ̀ ológo) ní àkókò itàn ijọba kẹ́fà ti àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Itàn náà, níwọ̀n bí ó ti jẹ́ ọ̀pin àṣòtẹ̀lẹ̀ ọ̀dún m̀arundínlógórin, tún n sojú fún ibèrè eranko ilẹ̀ ti Ifihàn mètálá. Ní ibèrè ijọba kẹ́fà ti àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì, isopọ̀ àwọn igi méjì n ṣáfihàn ọ̀pin ijọba kẹ́fà ti àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Itàn náà ní inú rẹ̀ ní itàn afiwéra ti iwo iwo ti Pùròtẹ̀sítàntì àti iwo ti Ripọ̀bùlíkánízimù.

Ní ti àsoṭelẹ̀, agbára kan, tàbí iwo kan, tàbí orílẹ̀-èdè kan, tàbí ijoba kan, tàbí ọba kan tàbí orí kan, jẹ̀ àwọn àmì àpẹẹrẹ̀ tí a lè fí rọ̀pò ara wọn, gégé bí àyíká tí a ti lò wọn ẹ̀ jẹ̀. Gbogbo àwọn àmì wònyí pèlú n tọ́ka sí àwọn ọ̀pá méjì tí Ezekieli fí dá wọn mọ̀ gégé bí orílẹ̀-èdè méjì. Ní ìbèrẹ̀ ìtàn àsoṭelẹ̀ ẹranko ilẹ̀ nàà, a kó iwo Pùròṭésítàntì jọ sínú orílẹ̀-èdè kan, tàbí iwo kan. Ní ọ̀pin gan-an ìtàn yẹn nàà, iwo Republikani yóò darapọ̀ mọ̀ iwo Pùròṭésítàntì apẹ̀yìndà láti dá orílẹ̀-èdè kan sílẹ̀. Orílẹ̀-èdè yẹn yóò jẹ̀ àwòrán fún ẹranko inú òkun tí Ìfihàn orí kẹ̀tálá. Ní ti oḡbón inú ìmòrán, bí a bá kọ̀ láti rí ẹ̀rí ègún ti àkókò méje nàà (èyí tí a mú ẹ̀ lòdì sí ilẹ̀ méjèjì tí Ísírẹ̀lì gidì), dájúdájú a kí yóò lè rí bí àwọn ilẹ̀ gidì méjèjì wònyí tí Ísírẹ̀lì àtíjọ̀ ẹ̀ di orílẹ̀-èdè Ísírẹ̀lì tí ẹ̀mí ní ọ̀dún 1844. Bí a kò bá lè rí ìtàn nàà, a jẹ̀ “alagbón-kòsì” pátápátá nípa bí ìtàn yẹn ní ìbèrẹ̀ orílẹ̀-èdè Amẹ̀ríkà ẹ̀ ń dá ìtàn nàà ní ọ̀pin mọ̀, nígbà tí iwo Republikani tún ẹ̀ ilànà ìkọ̀jọ̀ jọ̀ nàà àti ìsopopọ̀ nàà tí a ẹ̀pẹẹrẹ̀ rẹ̀ ní ìbèrẹ̀ pèlú iwo Pùròṭésítàntì.

A ó máa bá a lọ láti ronú lóri àwọn òtítọ̀ wònyí nínú àpilẹ̀kọ̀ tí ó kàn.